

PERIODONT KASALLIKLARI VA UNDAN HALOS BO'LISH YO'LLARI

Hotamov Faxriddin
To'lanboyev Jamshidbek

Qo'qon universiteti Andijon filiali stomatologiya yo'nalishi

Annostatsiya: Periodont bu- tish atrofidagi to'qimalarning majmuasi bo'lib, u tishni jag' suyagida ushlab turadi. Periodontologiya- tishlarni qo'llab-quvvatlovchi tuzilmalar (tish go'shti, suyak, periodontal bog'lamlar) kasalliklarini o'rganuvchi va davolovchi stomatologiya soha hisoblanadi. Dunyo aholosini taxminan 50% dan ko'proq, turli darajadagi tish go'shti kasalliklaridan aziyat chekadi. Periodontit diabeti, yurak kasalliklari va boshqa tizimli kasalliklar bilan bog'liq bo'lgan kasallanganlar ham ko'p emas albatta.

Kalit so'zlar: ildiz, sement, alveolyar, suyak, kollagen, tish, klinika, tola, kislota, fosfat, gorizontol, plazmatik, hujayra, ferment, qon, milk, pulpa, tomir, kanal, kimyo

Kirish: Periodont- tish katakchalarini kompakt plastinkasi va tishning ildiz qismini qoplovchi sement oralig'idagi periodontal yoriqda joylashgan biriktiruvchi to'qima hisoblanadi. Periodontni asosini Sharpey tolalari deb nomlanuvchi sement hamda alveolyar suyak tomon yo'nalgan kollagen va tishlar oralig'i tolalari tashkil etadi. Sharpey tolasi 3-4 mikron qalinlikda bo'lib, polipeptid molekulalaridan iborat. Periodontni kollagen tolalari bir tomondan ildiz sementga, boshqa tomondan esa alveolyar suyakka birikadi. Venger olim Shugar ushbu tolalarini joylashishiga qarab 3 ta guruhga ajratgan:

- 1) Milk tolalari;
 - 2) Tishlar orasi tolalari;
 - 3) Tish katakchasi tolalari;
- Periodontning asosiy kasalliklari:

a)Gingvit- tish go'shtining yallig'lanishi, uning belgilari: qizarish, shishish, qon ketishi, ko'pincha tish tozaligi yomondan kelib chiqadi.

b)Periodontit- gingvitning rivojlangan shakli, tish go'shti va suyakning chuqur zararlanishi, tish bo'shlig'i va tishlarning yo'qotilishiga olib ketadi, bakterial infeksiya asosiy sabab bo'la oladi. Davolash: professional tozalash, antibiotiklar, jarrohlik(kerak bo'lsa)

c)Aggressiv periodontit: tez rivojlanadigan, ko'pincha yoshlarda uchraydigan periodontit shakli. Genetik omillar va immunitetning zaifligi rol o'ynaydi.

d) Nekrozlangan periodantal kasalliklar: tish go'shti va to'qimalarning o'limi bilan kechadigan og'ir kasallik. Ko'pincha stress, immunitetni pasayishi yoki yomon ovqatlanishdan kelib chiqishi mumkin.

Sabablari: tish blyashka(plak) chekish, diabet, genetik omillar, gormonal o'zgarishlar.

Oldini olish: muntazam ravishda tishlarni yuvib turish, tish iplaridan foydalanaish, 1 yilda 2 marta stomatolg kilinik tekshiruv.

Paradont tuzilmalari va funksional va genetik jihatdan butun bo'lib, bir birlari bilan innervatsiya va qon bilan ta'minlanishi umumiy ma'nbalarda amalga oshishi bilan xarakterlanadi.

Paradontning vazifalari:

1) trofik vazifasi asosan yaxshi rivojlangan qon va limfa kapillyar va nerv oxrilari xisobga va amalga oshiriladi.

2) tayanch- ushlab turuvchi vazifasi periodont, milk va alveolyar o'simtaning murakkab bog'lam aparati, ayniqsa alveolyar devori va ildiz sementi orasidagi kollagen tolalar hisobiga amalga oshiriladi.

3) amortizasiyalovchi vazifasi g'ovak biriktiruvchi to'qimaning gidravlik yostig'i bo'lishi qon va limfa tomirlarini tog'ri va to'qima suyuqlik hisobiga amalga oshiriladi.

Periodont- paradont to'qimasining bir tarkibiy qismi bo'lib, patalogik jarayon bir to'qimadan boshqalarga tarqaladi, ushbu to'qimalar birgalikda funksional va morfologik birlikni tashkil qilishini ta'minlaydi.

Sabablari

Periodontit bakteriyalarning pulpadan periodontga o'tishi natijasida boshlanadi, bu narsa nervning yemirilishiga va tishni tutib turuvchi boylamning zararlanishiga olib keladi. Kasallikning asosiy sabablari:

Kariyes asorati;

Ildiz kanallarini sifatsiz davolash;

Pulpaning nekrotik o'zgarishlarida pulpitning asorati;

Tishlarning lat yeyishi va sinishi;

Agressiv kimyoviy moddalarning uzoq muddatli ta'siri.

Belgilari

Periodontit simptomlari quyidagilarni o'z ichiga oladi:

Ovqatlanish paytida og'riq

Og'izdan yoqimsiz hid

O'tkir tish og'rig'i

Milkklar shishi

Tishning qimirlashi

Zararlangan tish sohasidagi yuzning shishi

Milkda oqma

Diagnostika

Radioviziografiya

Jag'ning rentgeni

Umumiy siydik analizi

Umumiy qon tekshiruvi

Periodontit diagnostikasi stomatolog tomonidan amalga oshiriladi, u quyidagilarni tayinlaydi:

Ba'zi hollarda ortodont va ortoped maslahatlari talab qilinishi mumkin.

Davolash

Periodontitni davolash quyidagilarni o'z ichiga oladi:

Asosiy sababni davolash (kariyes, tish sinishi);

Dori-darmonlar bilan davolash (yallig'lanishga qarshi preparatlar, antibiotiklar);

Lazerli va ultratovushli davolash;

Nekrotik o'zgargan pulpani olib tashlash;

Buzilgan tishni olib tashlash (zarurat bo'lganda);

Ildiz kanallariga instrumental ishlov berish;

Tishlarni shinalash (harakatchanlik holatida);

Tish implantatsiyasi (tish yo'qolgan taqdirda).

Xavf

Periodontitni o'z vaqtida davolamaslik quyidagi asoratlarga olib kelishi mumkin:

Parodontit;

Parodontoz;

Parodontal abscess;

Tishlarning tushishi;

Glomerulonefrit;

Bo'g'im to'qimasining revmatik zararlanishi.

Oldini olish

Periodontitni oldini olish uchun bemorlarga quyidagilar tavsiya etiladi:

Og'iz bo'shlig'i gigiyenasiga rioya qilish;

Chekishdan voz kechish;

Doimiy ravishda stomatolog ko'rigidan o'tish (yiliga 1-2 marta);

Og'iz bo'shlig'ini muntazam ravishda professional tozalash;

Kalsiyga boy mahsulotlarni iste'mol qilish va zarur hollarda kalsiy preparatlarini qabul qilish.

Periodontal kasallik Alomatlar Periodontal kasallik quyidagi belgilar bilan

tavsiflanadi: Tish go'shtida qichishish; Tish yonoqlarining ta'sirlanishi; Sovuq va issiqqa sezuvchanlik; Tish toshlarining shakllanishining kuchayishi; Tish atrofida va tish go'shtida yallig'lanish yo'qligi; Kasallikning dastlabki bosqichida tishlarning barqaror fiksatsiyasi; Tishlarning bo'yinlari va ildizlarini ochish; Tish go'shtidan qon ketishi va shishishi; Tishlarning tarqalishi va harakatchanligi (keyingi bosqichlarda); Mikroblar blyashka. Sabablari Periodontal kasallikning rivojlanishiga yordam beruvchi ko'plab omillar mavjud. Asosiy sabab - tish go'shtida qon aylanishining buzilishi, buning natijasida qon yumshoq va suyak to'qimalariga oqmaydi. Bunday buzilishlar tishlardagi blyashka paydo bo'lishidan kelib chiqishi mumkin, mikroblar yoki tish go'shti ustidagi cho'kmalar qo'zg'atadi. Shuning uchun, blyashka va konlar paydo bo'lganda, ularni yo'q qilish bilan darhol shug'ullanish kerak. Ammo bu periodontal kasallikning barcha sabablari emas. Ushbu kasallikni qo'zg'atuvchi omillar qatoriga quyidagilar ham kirishi kerak: Endokrin tizim faoliyatining buzilishi; Zaif. immunitet; Noto'g'ri tishlash holati; Periodont travmasi; Oshqozon-ichak traktining buzilishi; Organizmda vitamin etishmasligi; Yomon odatlar, ayniqsa chekish; Yomon irsiyat; Ayrim dori vositalaridan foydalanish (masalan, antikonvulsanlar); Ateroskleroz; Qandli diabet; Yurak va qon tomir kasalliklari.

kasalliklari. Periodontal kasallik: Oziqlantirish bo'yicha maslahat Periodontal kasallik paytida milklarni mustahkamlash va immunitetni mustahkamlash juda muhimdir. Buning uchun siz maxsus mahsulotlardan foydalanishingiz kerak. Ratsionda qattiq oziq-ovqat bo'lishi kerak, lekin yong'oq emas, balki sabzi, olma va boshqa sabzavotlar va mevalar. Bunday vaziyatda tolaga boy oziq-ovqat juda muhim, shuningdek, tish go'shtini mustahkamlashga yordam beradi va o'ziga xos "simulyator" hisoblanadi; tishlar uchun. Har qanday shakldagi sut mahsulotlariga e'tibor berishga arziydi, chunki ular kaltsiyga to'la, bu tishlarni mustahkamlashga yordam beradi. Ratsionda A, E va C vitaminlari, shuningdek, foliy kislotasiga boy oziq-ovqatlar bo'lishi kerak. Shirinlik va shokolad, shakar va pechenye iste'mol qilish tavsiya etilmaydi.

Xulosa:

Bemorda tish go'shtida yallig'lanish, shish, qonash, cho'kma (zubnoy nalet) va og'izdan yomon hid (halitoz) kabi belgilar asosida surunkali periodontit tashxisi qo'yildi. Radiologik tekshiruvda alveolyar suyakning resorbsiyasi qayd etildi. Bemor og'zaki gigiyena qoidalariga yetarlicha rioya qilmaydi. Davolash sifatida professional gigiyena, yallig'lanishga qarshi terapiya, kerakli joylarda parodontal cho'ntaklarni tozalash va parodontal davolovchi vositalardan foydalanish tavsiya qilindi. Bemor muntazam nazoratga chaqirildi

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1) Борисенко А.В., Непрядко В.Н. Композиционные пломбировочные и облицовочные материалы в стоматологии. Киев.-2001.
- 2) Боровский Е.В. Лечение осложнений кариеса зубов: проблемы и их решения», Стоматология. 1999.-1.- с. 21-24.
- 3) Боровский Е.В. Клиническая эндодонтия. М., -1999.
- 4) Боровский Е.В. Терапевтическая стоматология. Москва.-2003.-с. 289-345.
- 5) Боровский Е.В., Иванов В.С., Максимовский Ю.М., Максимовская Л.Н. - Терапевтическая стоматология. 1998. с. 45-54.
- 6) Боровский Е.В., Иванов В.С., Максимовский Ю.М., Максимовская Л.Н. Терапевтическая стоматология. Москва. Медицина. 2001.- с.234-246.
- 7) Боровский Е.В., Копейкин В.Н., Колесов А.А., Шаргородский А.Г. Стоматология. Руководство к практическим занятиям. М., 1987.
- 8) Епишев В.А. ва бошк. Рецептурный справочник по терапевтической стоматологии. Т.: Медицина. 1987.
- 9) Заликина Л.С. Беморларнинг умумий парвариши, Тошкент.: Ибн-Сино 1994 йил
В.И.Калинин. Медицинская сестра отделения терапевтической стоматологии, Ленинград «Медицина» 1984
КнанпвостаДепозит гидроокиси медикальция. Научно-обоснованная альтернатива в стоматологии. Клин.стоматология.- 1998.
- 10) Bakhtiyorovich, Ismonov Khurshidbek, and Ruziyev Nuriddin Mukhammadaliyevich. "Pairing, Their Own Aspects and Corresponding Methods of Work with Pairing in the Autocad Software." *International Journal on Orange Technologies* 3.12 (2021): 211-216.
- 11) qizi Abduraimova, Muazzamoy Abduqodir. "PERSPEKTIVA." *INTERNATIONAL CONFERENCES*. Vol. 1. No. 11. 2022.
- 12) Xurshidbek, Ismonov, Rustamov Umurzoq, and Abduraimova Muazzamoy. "MARKAZIY VA PARALLEL PROYEKSIYA ORTOGONAL PROYEKSIYALAR VA MODELNI KO 'RINISHLARI." *Educational Research in Universal Sciences* 1.4 (2022): 70-81.
- 13) Ismonov, Xurshidbek Baxtiyorovich, and Muazzamoy Abduqodir qizi Abduraimova. "ORTOGONAL PROYEKSIYALAR VA MODELNI KO 'RINISHLARI." *Educational Research in Universal Sciences* 1.3 (2022): 288-296.
- 14) Qizi, Abduraimova Muazzamoy Abduqodir. "PROJECTION AND AXONOMETRY."